הִלְכוֹת נְשִׁיאַת כַּפַּיִם סִימָן קכח

(כג) וְלֹא נָהֲגוּ הַלְוִיִּם לִטֹּל (ט) [ט] יְדֵיהֶם תְּחִלָּה, רַק סָמְכוּ עַל נְטִילָתָן שַׁחֲרִית: ז לְאִם נָטַל הַכֹּהֵן יָדָיו שַׁחֲרִית וּבֵרַךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם, (כד) לֹא יַחֲזֹר (י) לְבָרֵךְ כְּשֶׁנּוֹטֵל יָדָיו לִנְשִׂיאַת כַּפַּיִם: ח (כה) מִכְּשֶׁמַּתְחִיל שְׁלִיחַ צִבּוּר (כו) 'רְצֵה', כָּל כֹּהֵן שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת נֶעֱקָר מִמְּקוֹמוֹ לָעֲלוֹת לַדּוּכָן, וְאַף אִם לֹא יִגִּיעַ שָׁם (כז) עַד שֶׁיִּסַּיֵּם שְׁלִיחַ צִבּוּר רְצֵה, שַׁפִּיר דָּמֵי. (כח) * אֲבָל אִם לֹא עָקַר רַגְלָיו בִּרְצֵה, (כט) * שׁוּב לֹא (יא) [יא] יַעֲלֶה: (יא) כְּשֶׁעוֹקְרִים

ל בֵּית יוֹסֵף (ד"ה וראינו סוכר. בבדק הבית).
מ סוטה ל"ח (ע"ב). נ שָׁם ל"ט (ע"א).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מָתָר לִרְחֹץ בָּהֶם, עַיֵּן שָׁם: [ט] יְדֵיהֶם. וּכְשֶׁלְּמֵי צִבּוּר (דיני ברכת כהנים ס"י) כָּתַב שְׁפִכְרָשׁ בְּהַגָּהוֹת סִפְרָא דִצְנִיעוּתָא (והר"ח ס"ג דף קמו:) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: תָּנָא לְוִי מֵאן דְּאִתְקַדַּשׁ כְּהָנָא עַל יְדוֹי, בְּעִי הוּא לְאִתְקַדְּשָׁא בְּקִדְמֵיתָא, עַיֵּן שָׁם. וְלָכֵן נִרְאֶה הֵיכָא דְּהִסִּיחַ דַּעְתּוֹ וַדַּאי יֵשׁ לוֹ לִטֹּל וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַב"ח (ס"ג): ח [יא] יַעֲלֶה. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּהַמִּתְפַּלֵּל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה אִם אָמְרוּ עֲלֵה כו', עַיֵּן בְּדָבָר שְׁמוּאֵל, וְגַם בְּאֵלִיָּה רַבָּה מְגַמְגֵּם בִּדְיוֹן זֶה:

בְּאֵר הַיטֵב

רֵיחָא, עַיֵּן שָׁם בַּאֲרִיכוּת שֶׁמְּבִיא וְרֵאָיָה לְדִבְרֵיהֶן: (ט) יְדֵיהֶם. מִיהוּ הֵיכָא דְּהִסִּיחַ הַלֵּב דַּעְתּוֹ, הֲגוּן הוּא שֶׁיִּטֹּל הַלֵּב קֹדֶם, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר הֵיכָא דְּנָגַע בִּגּוּפוֹ וּבְמַנְעָלָיו. בַּ"ח (ס"ג). וּבְשֵׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ב) כָּתַב וּמִנְהָג פָּשׁוּט בֵּינֵינוּ לִטֹּל גַּם הַלְוִיִּם אֶת יְדֵיהֶם תְּחִלָּה, עַיֵּן שָׁם: ז (י) לְבָרֵךְ. כָּל כֹּהֵן יָרֵא וְחָרֵד יִשְׁמֹר יָדָיו מִשְּׁעַת נְטִילָתוֹ שַׁחֲרִית שֶׁלֹּא לִגַּע בִּמְקוֹם הַמְּלֻכְלָךְ, שֶׁאִם נָגַע יֵשׁ סָפֵק אִם צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִבָּרֵךְ כְּשֶׁנּוֹטֵל יָדָיו לִנְשִׂיאַת כַּפַּיִם, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט). וְאָסוּר לְשָׁהוֹת כְּדֵי הִלּוּךְ עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אַמּוֹת בֵּין נְטִילָה לִבְרָכָה כַּהֲנִים, הִלְכָךְ צָרִיךְ לִטֹּל סָמוּךְ לְרָצֵה, וַהֲחַזָּן לֹא יַאֲרִיךְ בְּרָצֵה. מָגֵן אַבְרָהָם (שם): ח (יא) יַעֲלֶה. לְאוֹ דַּוְקָא בְּהַתְחָלַת הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר רְצֵה, אֶלָּא קֹדֶם שֶׁיְּסַיֵּם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר רְצֵה צָרִיךְ לַעֲקֹר. פְּרִי חָדָשׁ עַיֵּן שָׁם. וּמַהֲרִיקַ"ש (אהלי יעקב ס' סו) רוֹצֶה לְהוֹכִיחַ מִכָּאן דְּכֹהֵן שֶׁבָּא לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּהוֹדָאָה דַּיְכוֹל לְבָרֵךְ בִּרְכַת כֹּהֲנִים אַף עַל גַּב דְּלֹא הָיָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת כְּשֶׁאָמְרוּ רְצֵה, מִדְּקָאָמַר כָּל כֹּהֵן שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת עוֹקֵר מִמְּקוֹמוֹ מִכְּלָל דְּכִשְׁאֵינוֹ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֵין צָרִיךְ שֶׁיַּעֲקֹר רַגְלָיו בַּעֲבוֹדָה, וְיָכוֹל לַעֲלוֹת לַדּוּכָן אַף עַל גַּב דְּלֹא שָׁמַע רְצֵה, עַיֵּן שָׁם. וּבְתִשְׁובַת הֲרִדְבַּ"ז (סי' תקטז) הוּבָא בִּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט) לֹא כָּתַב כֵּן וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שָׁם וּמַה שֶּׁעָקַר רַגְלָיו מִבֵּיתוֹ לָבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת לֹא נִקְרָא עֲקִירַת רַגְלָיו לַעֲלוֹת לַדּוּכָן, הִלְכָךְ אִם לֹא יִגִּיעַ שָׁם. וּבְתִשׁוּבַת גִּנַּת וְרָדִים (או"ח) כְּלָל א' סִימָן י"ג וּבְסִימָן כ"ב וּפֹּרֶת חָדָשׁ חִלְקוֹ עָלָיו וְהֶעֱלוּ לְהָרְדַּ"ז, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שם) וְנִרְאֶה לִי שֶׁאִם בֵּיתוֹ סָמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְעָקַר רַגְלָיו מִבֵּיתוֹ קֹדֶם רְצֵה כְּדֵי לַעֲלוֹת לַדּוּכָן, מִקְּרֵי עֲקִירָה, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב פְּרִי חָדָשׁ וְזֶה פָּשׁוּט שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בַּעֲקִירַת רַגְלָיו אֲדַעְתָּא לַעֲלוֹת לַדּוּכָן, עַיֵּן שָׁם. כֹּהֵן שֶׁלֹּא הָיָה בְּדַעְתּוֹ לַעֲלוֹת לַדּוּכָן וּמִשּׁוּם הָכִי לֹא עָקַר רַגְלָיו בִּרְצֵה כְּדִין וְכַהֲלָכָה, וּכְשֶׁהִגִּיעַ הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר לְמוֹדִים נִזְכַּר וּבָא לַעֲלוֹת לַדּוּכָן, לֹא יַעֲלֶה, וְאִם עָלָה יֵרֵד. גִּנַּת וְרָדִים (שם) סִימָן כ"ב עַיֵּן שָׁם. אִם הָיָה אָנוּס בְּשָׁעָה שֶׁהִגִּיעַ הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר לַעֲבוֹדָה וְלֹא עָקַר בַּעֲבוֹדָה, לֹא יַעֲלֶה, וְאִם עָלָה לֹא יֵרֵד. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שם) בְּשֵׁם הֲרִדְבַּ"ז (שם) עַיֵּן שָׁם. וְהוּא הַדִּין בְּדִין הָרִאשׁוֹן שֶׁעָקַר רַגְלָיו מִבֵּיתוֹ לָבֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת לַעֲלוֹת לַדּוּכָן, עֲקִירָה זוֹ מוֹעֶלֶת, וְעוֹלֶה. (לג) וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ דַּאֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה אֵינוֹ עוֹלֶה, כִּי אִם כְּשֶׁהָיָה בֵּיתוֹ סָמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְשָׁמַע שֶׁהִשְׁלִיחַ צִבּוּר הִתְחִיל רְצֵה: (כט) שׁוּב

בְּאוּר הֲלָכָה

ח * אֲבָל אִם לֹא עָקַר רַגְלָיו בִּרְצֵה וְכוּ'. בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) הֵבִיא בְּשֵׁם הֲרִדְבַּ"ז (סי' תקטז) דְּאִם הָיָה מֻחְמָת אָנוּס גַּם כֵּן לֹא יַעֲלֶה, וְאִם עָלָה לֹא יֵרֵד, וּמִסְתַּפֵּק בְּעֹלַת תָּמִיד (ס"ק יז) בְּשֶׁלֹּא הָיָה מֻחְמָת אָנוּס וְעָלָה, אִם יֵרֵד, וְהוּבָא בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק טז). וּבְמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס"ק טז) פָּסַק דִּכְשֶׁלֹּא הָיָה מֻחְמָת אָנוּס, אֲפִלּוּ אִם עָלָה יֵרֵד:

* שׁוּב לֹא יַעֲלֶה. [ג] עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (שם) שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מַהַר"ם מִינְץ (סי' יב) שֶׁמִּסְתַּפֵּק בְּאִם אָמְרוּ לוֹ עֲלֵה, אִם צָרִיךְ לַעֲלוֹת.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יֵשׁ כֹּהֵן אֶחָד תַּלְמִיד חָכָם דְּמַצִּיל אֶת כֻּלָּם וּמְחַיֵּב לְצַק אַף עַל עַם הָאָרֶץ, כֵּן כָּתַב אֵלִיָּה רַבָּה (סק"י), וְכָתַב הַמָּגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק"י) דְּכֵן עִקַּר עַיֵּן שָׁם טַעֲמוֹ: (כג) וְלֹא נָהֲגוּ. וְאִם הִסִּיחוּ הַלְוִיִּם דַּעְתָּם טוֹב שֶׁיִּשְׁלְחוּ יְדֵיהֶם מִקֹּדֶם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן הֵיכָא דְּנָגְעוּ בְּגוּפָן [אַחֲרוֹנִים]. יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁהַמִּנְהָג שֶׁשּׁוֹפְכִין שָׁמָּן שֶׁל רֵיחַ בַּמַּיִם, וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם כָּאן (סק"ח) וּבְטַ"ז לְקַמָּן סִימָן תקי"א (סק"ח) כָּתְבוּ דְּאָסוּר, דִּמוֹלִיד רֵיחָא. וְהָאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח) וְכֵן הֶחְכָּם צְבִי בְּסִימָן צ"ב דַּעְתָּם לְהָקֵל, דְּלֹא שַׁיְּךְ מוֹלִיד רֵיחָא בָּזֶה כֵּיוָן שֶׁהַשָּׁמָן עַצְמוֹ מֹעֲרָב בְּמַיִם. א] וּבְנִתּוּנִים מֻעֲרָב שַׁבָּת וְעֶרֶב יוֹם טוֹב, בְּוַדַּאי יֵשׁ לְסָמֹךְ עֲלֵיהוּ לְהָקֵל אַף דְּמוֹלִיד רֵיחָא בִּידֵי הַכֹּהֲנִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ח): ז (כד) לֹא יַחֲזֹר לְבָרֵךְ וְכוּ'. דִּלְעִנְיַן בְּרָכָה סָמְכִינַן עַל הָרַמְבַּ"ם (שם) דְּסִבְרָא לַיהּ דְּיָצָא בַּתְּחִלָּה שֶׁנָּטַל שַׁחֲרִית. וְכָל זֶה דַּוְקָא אִם לֹא נָגַע בְּמָקוֹם מְטֻנָּף וְלֹא הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ בֵּינְתַיִם, (כו) אֲבָל אִם הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ בֵּינְתַיִם וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁנָּגַע בְּמָקוֹם מְטֻנָּף, צָרִיךְ לְכַלֵּי עַלְמָא לְבָרֵךְ עַתָּה עַל הַנְּטִילָה, כֵּן כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט). וְהָאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יג) כָּתַב דְּבְכָל גַּוְנֵי אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל נְטִילָה זוֹ, דְּשָׁמָּא לֹא נִתְקַן כְּלָל בְּרָכָה עַל נְטִילָה זוֹ. וְכֵן נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ בְּשׁוּם גַּוְנֵי, וְלָכֵן כָּל כֹּהֵן יָרֵא וְחָרֵד יִשְׁמֹר יָדָיו מִשְּׁעַת נְטִילָתוֹ שַׁחֲרִית שֶׁלֹּא לִגַּע בְּמָקוֹם הַמְּלֻכְלָךְ, שֶׁלֹּא יִפֹּל בִּסְפֵק בְּרָכָה: ח (כה) מִכְּשֶׁמַּתְחִיל שְׁלִיחַ צִבּוּר וְכוּ'. הֵיכָן לַכְאוֹרָה בְּהַתְחָלַת הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר רְצֵה, אֲבָל אִם לֹא עָקַר עַד שֶׁכְּבָר הִתְחִיל הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר רְצֵה, כָּל שֶׁלֹּא סִיֵּם בִּרְכַת רְצֵה שַׁפִּיר דָּמֵי [אַחֲרוֹנִים]. וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים): (כו) רְצֵה, כָּל כֹּהֵן וְכוּ'. שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ט כב) 'וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם', וְאַחַר כָּךְ (שם) 'וַיֵּרֶד מַעֲשֹׂת הַחַטָּאת' וְגוֹ', מַשְׁמַע שֶׁבִּרְךְ קֹדֶם שֶׁנִּסְתַּלֵּק מֵהָעֲבוֹדָה, לָכֵן תִּקְּנוּ גַּם בַּתְּפִלָּה שֶׁיַּעֲלוּ הַכֹּהֲנִים לְדוּכָן קֹדֶם סִיּוּם בִּרְכַת עֲבוֹדָה: (כז) עַד שֶׁיְּסַיֵּם שְׁלִיחַ צִבּוּר רְצֵה. לָאו דַּוְקָא, דַּאֲפִלּוּ אִם לֹא יַגִּיעַ שָׁם עַד שֶׁיְּסַיֵּם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר בִּרְכַת מוֹדִים גַּם כֵּן לַיִת לָן בָּהּ כָּל שֶׁעָקַר רַגְלָיו בִּרְצֵה, וְאִיהֲדְרִישָׁא נָקֵט רְצֵה [אַחֲרוֹנִים]. עוֹד כָּתְבוּ (מ) דְּעִקַּר הֲעָקִירָה מִקְּרֵי אַחַר נְטִילָה שֶׁאָז רָאוּי לַעֲלוֹת לַדּוּכָן, וְלָכֵן יַעֲקְרוּ רַגְלֵיהֶם לִטֹּל יְדֵיהֶם קֹדֶם רְצֵה, וּבִרְצֵה יַעֲקְרוּ רַגְלֵיהֶם לַיִּלְךְ לְמָקוֹם הַמּוּכָן לְדוּכָנָם. וּבְדִיעֲבַד אִם לֹא נָטַל יָדָיו קֹדֶם רְצֵה וְאִם יִלְךְ לִטֹּל יָדָיו יְסַיֵּם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר בִּרְכַת רְצֵה, אַף עַל פִּי כֵן יַעֲקֹר בִּרְצֵה לַיִּלְךְ לְמָקוֹם הַדּוּכָן (כח) וְאַחַר כָּךְ יִטֹּל יָדָיו שָׁם, [וְהֵיכָן] (כט) שֶׁיָּבִיאוּ לוֹ שָׁם מַיִם סָמוּךְ לְמָקוֹם הַדּוּכָן]: (כח) אֲבָל אִם לֹא עָקַר רַגְלָיו בִּרְצֵה. וַאֲפִלּוּ אִם עָקַר רַגְלָיו לַיִּלְךְ לְצַד חוּץ לִטֹּל יָדָיו (ל) מְצַדַּד בַּעֲטָרַת זְקֵנִים דְּזֶה לֹא חָשִׁיב עֲדַיִן עֲקִירָה אַף שֶׁהַנְּטִילָה הִיא הֲכָשֵׁר לִנְשִׂיאַת כַּפַּיִם, דְּבְעִנְיַן עֲקִירָה לְמָקוֹם הַדּוּכָן, וְזֶה הָיָה עֲקִירָתוֹ לְצַד חוּץ, וְעַל כֵּן הַמִּנְהָג כְּשֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מַגִּיעַ לִרְצֵה וְלֹא בָּאוּ עֲדַיִן הַכֹּהֲנִים לַהֵיכָל, הוּא מַמְתִּין בְּתְפִלָּתוֹ עַד שֶׁיָּבוֹאוּ, דְּחִיְשִׁינַן שֶׁמָּא עֲדַיִן לֹא עָקְרוּ רַגְלֵיהֶן מִמְּקוֹם הָרְחִיצָה לְיִלְךְ לְצַד הַדּוּכָן. כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים שֶׁאִם עָקַר רַגְלָיו מִבֵּיתוֹ לָבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּמָצָא אַחַר רְצֵה, אַף עַל פִּי שֶׁבְּוַדַּאי בְּעֵת שֶׁעָקַר רַגְלָיו מִבֵּיתוֹ הָיָה קֹדֶם רְצֵה, לֹא חָשִׁיב עֲקִירָה וְאֵינוֹ עוֹלֶה, כֵּיוָן שֶׁלֹּא עָקַר מִבֵּיתוֹ אֲדַעְתָּא דִּדּוּכָן, (לא) אֲבָל אִם עָקַר רַגְלָיו מִבֵּיתוֹ לָבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת לַעֲלוֹת לַדּוּכָן, עֲקִירָה זוֹ מוֹעֶלֶת, וְעוֹלֶה. (לב) וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ דַּאֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה אֵינוֹ עוֹלֶה, כִּי אִם כְּשֶׁהָיָה בֵּיתוֹ סָמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְשָׁמַע שֶׁהִשְׁלִיחַ צִבּוּר הִתְחִיל רְצֵה: (כט) שׁוּב

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (סו) חֵיי אָדָם (שם, ע"י"ש) וְכֵן אִיתָא בְּתְשׁוּבַת הָרַמְבַּ"ם הוּבָא בְּרֵישׁ סֵפֶר מַעֲשֶׂה רוֹקֵחַ (ד"ה ע"ש בענין ברכת כהנים ע"י"ש): ח (מ) פְּרִישָׁה (סק"ח) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דיני נשיאת כפים ס"ד): (מא) אֲבָל לֹא יַעֲשֶׂה בְּהִפּוּךְ דַּהֵינוּ שֶׁיִּלְךְ בְּחוּץ לִטֹּל יָדָיו מִתְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ יִלְךְ לְדוּכָן, דַּעֲקִירָה כְּדֵי לֵילֵךְ לִטֹּל יָדַיִם לֹא חָשִׁיב עֲקִירָה כְּדִלְקַמָּה (ס"ק כח) בְּשֵׁם הֲעֲטָרַת זְקֵנִים: (מב) כֵּן מוּכָח מִמָּגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס"ק יג) וְהַדִּין עִמּוֹ, מְשׁוּם הַהִיא דַּעֲטָרַת זְקֵנִים: (ל) וְאַף שֶׁבִּקְרֵי מְגַדִּים (א"א סק"י) מְגַמְגֵּם בְּדִינוֹ וְהֵבִיא רְאָיָה מִמַּה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (הגה"ט) דַּעֲקִירָה מְבֵיתוֹ סָמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת הֲנֵי עֲקִירָה וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה, לֹא נִהִירָא, דְּשָׁם הֲלֹא הוּא הוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְדוּכָן, וְאַף שֶׁבְּאֶמְצַע הֵילֵיכָתוֹ נוֹטֵל יָדָיו, לֹא אִכְפַּת לַן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּהוּא הוֹלֵךְ לְצַד חוּץ. וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם (סו"פ תקיא ס"ז) כְּתַב שִׁיש לְמָנוֹת מִלְעֵשׂוֹת כֵּן אֲפִילוּ שֶׁשּׁוֹפְכִין הַשֶּׁמֶן לְתוֹךְ הַמַּיִם מֵעֵרֶב יו"ט. ב] בְּשׁוּ"ע הֵרַב (ס"ט) הֵבִיא בְּתְחִלָּה דְּבֵהִיסַּח הַדַּעַת צָרִיךְ לִבָּרֵךְ, אַחַ"כ הֵבִיא שִׁיש מְקוֹמוֹת נוֹהֲגִין דְּבֵהִיסַּח הַדַּעַת אֵין מְבָרְכִין, דְּשָׁמָא אֵין פּוֹסֵל הֵיסַּח הַדַּעַת כְּמוֹ שֶׁאֵין פּוֹסֵל לְדִבְרֵי תוֹרָה, וְרַק בְּנוֹגֵעַ בְּמָקוֹם מְטֻנָּף הַחְמִירוּ וְאֵז מְבָרֵךְ. וְכָתַב: אֲבָל מַה לַּעֲשׂוֹת שֶׁלֹּא נָהֲגוּ כֵּן, לְכֵן כָּל כֹּהֵן יָרֵא וְחָרֵד יִשְׁמֹר יָדָיו מִשְּׁעַת נְטִילָתוֹ שַׁחֲרִית שֶׁלֹּא לִיגַּע בְּמָקוֹם הַמְּלֻכְלָךְ שֶׁיִּתְחַיֵּב לְבָרֵךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם פַּעַם ב'. ג] וּבְשׁוּ"ע הֵרַב (ס"ג) כָּתַב שֶׁלֹּא יַעֲלֶה.

עוז והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(רש"י סוטה לט. ד"ה ומי עקר, לט: ד"ה לעקור) וְתוֹסָפוֹת (סה לט. ד"ה ומי מהדר) וְרַ"ן (מגילה טז. ד"ה וכתב) כָּתְבוּ דְּלֹא יֹאמַר אוֹתוֹ

(ל) עַד עָמְדוּ לִפְנֵי הַתֵּבָה, וְכֵן כָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה וכשטוקו) כֹּהֲנִים (יב) רַגְלֵיהֶם לַעֲלוֹת לַדּוּכָן, אוֹמְרִים יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ שֶׁתְּהֵא בְּרָכָה זוֹ שְׁגִיּוּתֵנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל [ס] בְּרָכָה שְׁלֵמָה, וְלֹא יְהֵא בָּהּ מִכְשׁוֹל וְעָוֹן מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, וּמַאֲרִיכִים בִּתְפִלָּה זוֹ (לא) עַד שֶׁיִּכְלֶה (יג) אָמֵן שֶׁל הוֹדָאָה מִפִּי הַצִּבּוּר: י [ע]עוֹמְדִים בַּדּוּכָן פְּנֵיהֶם כְּלַפֵּי הָעָם, (יד) הַהֵיכָל וַאֲחוֹרֵיהֶם כְּלַפֵּי הָעָם, (לב) וְאֶצְבְּעוֹתֵיהֶם כְּפוּפִים לְתוֹךְ כַּפֵּיהֶם, עַד שֶׁשְּׁלִיחַ צִבּוּר מְסַיֵּם מוֹדִים. [פ]וְאָז (לג) אִם הֵם שְׁנַיִם קוֹרֵא לָהֶם (לד) (הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר) (טו) כֹּהֲנִים. הָגָה: (לה) וְלֹא יֹאמַר אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי וְכוּ', [א]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאוֹמְרִים אוֹתוֹ (טז) בְּלַחַשׁ עַד מִלַּת כֹּהֲנִים, וְאָז אוֹמְרוֹ בְּקוֹל רָם (טור בשם ר"י (ברכות לה. תוד"ה לא) ור"מ מרוטנבורג (הגהות מיימוניות תפילה לפום קושטא פי"ד ה"ג)),

(לו) וְחוֹזֵר וְאוֹמֵר עִם קְדוּשָׁתָךְ כָּאָמוּר בְּלַחַשׁ, (וְכֵן נוֹהֲגִין בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ). (לז) וּמְחַזִּירִים פְּנֵיהֶם כְּלַפֵּי הָעָם.

(לח) וְאִם הוּא אֶחָד, אֵינוֹ (יז) קוֹרֵא לוֹ, אֶלָּא הוּא מַעֲצִמוֹ (לט) מַחֲזִיר פָּנָיו: יא (מ) [ב]כְּשֶׁמַּחֲזִירִין

ס נַפָּח וְרַמְכַּ"ם בְּפֶרֶק י"ד מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה (ה"ב) וְהַשּׁוּר. ע וְרַמְכַּ"ם בְּפֶרֶק י"ד מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה (ה"ג) וְהַשּׁוּר. פ סוֹטָה (לט) [לח] (ע"א). צ שָׁם (לט).

בְּאֵר הֵיטֵב

לא יָרַד, עַיֵּן בְּגִנַּת וְרָדִים (שם) סִימָן כ"ב. כֹּהֵן הַמִּתְפַּלֵּל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, אִם אֵין שָׁם כֹּהֵן אַחֵר פּוֹסֵק וְעוֹלֶה לְדוּכָן, וְאִם יֵשׁ שָׁם כֹּהֲנִים אֵינוֹ פּוֹסֵק. הֶרְדֵּפ"ז חֵלֶק (א') [ד'] סִימָן רצ"ג (סי' א' שסד). וְעַיֵּן דְּבָר שְׁמוּאֵל סִימָן ס"ז. וְאִם אָמְרוּ לוֹ עֲלֵה, בְּכָל עִנְיָן צָרִיךְ לְהִפְסִיק. מִגֵּן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן מ'. וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּאִם כֵּן דְּתָלוּי הַכֹּל בְּאִם עָקַר רַגְלָיו בַּעֲבוֹדָה, לְמָה פָּסַק בְּסָעִיף ד' כְּשֶׁהַכֹּהֲנִים אֵינָם רוֹצִים לַעֲלוֹת לַדּוּכָן צְרִיכִין לִשְׁהוֹת חוּץ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשָׁעָה שֶׁהַחַזָּן קוֹרֵא כֹּהֲנִים עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב רַמ"א בְּסָעִיף מ"ד עַיֵּן שָׁם, הָלֹא אֲפִלּוּ אִם הָיָה יוֹשֵׁב בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אִם לֹא עָקַר בַּעֲבוֹדָה לֹא הָיָה עוֹבֵר כִּדְאָמְרִינַן, דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּוַדַּאי רַשַּׁאי לֵישֵׁב בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְאֵינוֹ עוֹבֵר אִם לֹא עָקַר רַגְלָיו בְּרִצָּה גַּם אִם לֹא אָמְרוּ לוֹ עֲלֵה כְּמַבֹּאָר בְּיִרוּשַׁלְמִי (ברכות פ"ה ה"ד) דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן פַּזִּי הֲוֵי קָאֵים לֵיהּ אַחוֹרֵי עַמּוּדָא וְלֹא יָצָא לְחוּץ עַיֵּן בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו והוא שיהיה), וְכֵן מוּכָח מִסָּעִיף כ' אִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר כֹּהֵן לֹא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו עַיֵּן שָׁם, וְהָא דְּכָתְבוּ הַשְּׁלָחָן עָרוּךְ וְהָרַמ"א דְּיָצָא לְחוּץ הוּא מִצַּד עֲצָה טוֹבָה, שֶׁמָּא יֹאמַר לוֹ אֶחָד מִבְּנֵי הַקָּהָל קוֹדֶם רִצָּה עֲלֵה, וְאָז הָיָה עוֹבֵר, וּמְשׁוּם הָכִי הַכְרַח לָצֵאת קוֹדֶם רִצָּה, וּלְאַחַר מוֹדִים נַמִּי אֵין לְחַנֵּס, מֵאַחַר דְּיֵשׁ פְּלוּגְתָּא בֵּין הַפּוֹסְקִים, לְמַהֲרִיקַ"ש צָרִיךְ לַעֲלוֹת, וּלְהֶרְדֵּפ"ז אֵינוֹ עוֹלֶה וְאִם עָלָה לֹא יֵרַד כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ, מִשּׁוּם הָכִי כָּתְבוּ מִלְּתָא דְּפִסְקֵיקְתָּא דְּצָרִיךְ לְשָׁהוֹת חוּץ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשָׁעָה שֶׁקּוֹרֵא הַחַזָּן כֹּהֲנִים, וְאִי לְכַלֵּי עֶלְמָא שְׁפִיר דָּמֵי, וְקַל לְהָבִין. וְעַיֵּן מִגֵּן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ד' וְסָעִיף קָטָן ל' וְסָעִיף קָטָן ס"ט. וְעַיֵּן בְּתִשְׁובַת זֶרַע אַבְרָהָם לְמַהֲרָ"א יִצְחָקִי סִימָן (י"ד) [י"ב] וּבְגִנַּת וְרָדִים (אור"ח) כְּלָל א' סִימָן י"ג: טּ (יג) רַגְלֵיהֶם. וְעָכְשָׁו נוֹהֲגִים שֶׁעוֹמְדִין עַל הַדּוּכָן בְּשָׁעָה שֶׁמַּתְחִיל רְצֵה, צָרִיךְ לוֹמַר תְּחִלָּה מוֹדִים עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וְאַחַר כָּךְ אוֹמַר יְהִי רָצוֹן, כְּדֵי שֶׁיִּסְמֹךְ הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וְלֹא נָאֶה לְהוֹדוֹת, כְּדֵי אַבְרָהָם (ס"ק יא): (יג) אָמֵן. דְּהַיְנוּ עַד שֶׁיִּסְמֹךְ הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וְלֹא נָאֶה לְהוֹדוֹת, כְּדֵי שֶׁיִּצְטָרֵךְ הַקָּהָל אָמֵן עַל שְׁתֵּיהֶם: י (יד) הַהֵיכָל. לְאוֹ לְמֵימְרָא דְּלִנְשִׂיאַת כַּפַּיִם בְּעֵינַן מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סָפֵק תּוֹרָה, אֶלָּא בְּכָל מָקוֹם שֶׁמִּתְפַּלְּלִים עֲשָׂרָה יֵשׁ נְשִׂיאַת כַּפַּיִם, עַיֵּן לְעֵיל סָעִיף קָטָן א'. אִם הַהֵיכָל קָבוּעַ לְצַד צָפוֹן אוֹ לְדָרוֹם, אֵין הַכֹּהֲנִים הוֹפְכִים פְּנֵיהֶם אֶלָּא כְּלַפֵּי מִזְרָח. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט) בְּשֵׁם הר"ש (מקאנן) [חקאן], עַיֵּן לְעֵיל סִימָן צ"ד סָעִיף קָטָן ד'. וְעַיֵּן בְּשִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה סִימָן זֶה (הגב"י סק"ו): (טו) כֹּהֲנִים. אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן מִבֵּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, אֵינוֹ קוֹרֵא לָהֶם כֹּהֲנִים. מַבִּי"ט חֵלֶק א' סִימָן ס"ד, וְכֵן הִסְכִּים הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שם). אֲבָל הַפְּרִי חָדָשׁ כָּתַב דְּכֵיוָן שֶׁהוּא קָטָן דִּבֵּר חִנּוּךְ הָוֵי, שֶׁיָּךְ שֶׁפִּיר לְמֵימְרִינְהוּ כֹּהֲנִים, עַיֵּן שָׁם. שְׁנֵי כֹּהֲנִים הַשּׁוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה אוֹ שֶׁמְּדָרִים הֲנָאָה זֶה מִזֶּה, יְכוֹלִים לַעֲלוֹת בְּיַחַד לְבָרֵךְ בִּרְכַּת כֹּהֲנִים, וְאֵין אֶחָד יָכוֹל לוֹמַר לַחֲבֵרוֹ עֲלֵה אַתָּה בְּשַׁחֲרִית וַאֲנִי בְּמוּסָף אוֹ אֶפְכָּא, כִּי יָכוֹל לוֹמַר אֲנִי רוֹצֶה לְבָרֵךְ בְּשַׁנֵּיהֶם. הָרַ"ם מִינְץ סִימָן י"ב: (טז) בְּלַחַשׁ. הַיְינוּ הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר לְבַד וְלֹא הַקָּהָל: (יז) קוֹרֵא. וַאֲפִלּוּ הָכִי מְבָרֵךְ, אַף עַל גַּב דְּאֵינוֹ מְחַיֵּב לְעַצְמוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סָעִיף ב'. ר"מ מִינְץ סִימָן י"ב, מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק טז) וְכֵן כָּתַב פְּרִי חָדָשׁ עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לֹא יַעֲלֶה. וַאֲפִלּוּ (גג) הָיָה מֻחְמָת אֹנֶס: טּ (ל) עַד עָמְדוּ לִפְנֵי הַתֵּבָה. וְכֵן הַמִּנְהָג עַכְשָׁו שֶׁאֵין אוֹמְרִים אוֹתוֹ בְּדָרְךְ הֲלִיכָתָן, כִּי אִם אַחַר שֶׁעוֹמְדִים כְּבָר לִפְנֵי הַהֵיכָל וְאָמְרוּ מוֹדִים, (לא) אַחַר זֶה אוֹמְרִים יְהִי רָצוֹן זֶה: (לא) עַד שֶׁיִּכְלֶה אָמֵן. לְאוֹ דַּוְקָא, אֶלָּא עַד שֶׁיִּסְּמֹךְ הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת, כְּדֵי שֶׁיַּעֲנוּ הַקָּהָל אָמֵן עַל שְׁתֵּיהֶם. וְעַיֵּן לְמֵימְרָא דְּלִנְשִׂיאַת כַּפַּיִם בְּעֵינַן מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סָפֵק תּוֹרָה, אֶלָּא בְּכָל מָקוֹם שֶׁמִּתְפַּלְּלִים עֲשָׂרָה יֵשׁ נְשִׂיאַת כַּפַּיִם, עַיֵּן לְעֵיל סָעִיף קָטָן א'. אִם הַהֵיכָל קָבוּעַ לְצַד צָפוֹן אוֹ לְדָרוֹם, אֵין הַכֹּהֲנִים הוֹפְכִים פְּנֵיהֶם אֶלָּא כְּלַפֵּי מִזְרָח. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט) בְּשֵׁם הר"ש (מקאנן) [חקאן], עַיֵּן לְעֵיל סִימָן צ"ד סָעִיף קָטָן ד'. וְעַיֵּן בְּשִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה סִימָן זֶה (הגב"י סק"ו): (טו) כֹּהֲנִים. אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן מִבֵּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, אֵינוֹ קוֹרֵא לָהֶם כֹּהֲנִים. מַבִּי"ט חֵלֶק א' סִימָן ס"ד, וְכֵן הִסְכִּים הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שם). אֲבָל הַפְּרִי חָדָשׁ כָּתַב דְּכֵיוָן שֶׁהוּא קָטָן דִּבֵּר חִנּוּךְ הָוֵי, שֶׁיָּךְ שֶׁפִּיר לְמֵימְרִינְהוּ כֹּהֲנִים, עַיֵּן שָׁם. שְׁנֵי כֹּהֲנִים הַשּׁוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה אוֹ שֶׁמְּדָרִים הֲנָאָה זֶה מִזֶּה, יְכוֹלִים לַעֲלוֹת בְּיַחַד לְבָרֵךְ בִּרְכַּת כֹּהֲנִים, וְאֵין אֶחָד יָכוֹל לוֹמַר לַחֲבֵרוֹ עֲלֵה אַתָּה בְּשַׁחֲרִית וַאֲנִי בְּמוּסָף אוֹ אֶפְכָּא, כִּי יָכוֹל לוֹמַר אֲנִי רוֹצֶה לְבָרֵךְ בְּשַׁנֵּיהֶם. הָרַ"ם מִינְץ סִימָן י"ב: (טז) בְּלַחַשׁ. הַיְינוּ הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר לְבַד וְלֹא הַקָּהָל: (יז) קוֹרֵא. וַאֲפִלּוּ הָכִי מְבָרֵךְ, אַף עַל גַּב דְּאֵינוֹ מְחַיֵּב לְעַצְמוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סָעִיף ב'. ר"מ מִינְץ סִימָן י"ב, מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק טז) וְכֵן כָּתַב פְּרִי חָדָשׁ עַיֵּן שָׁם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(גג) מִגֵּן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם הֶרְדֵּפ"ז (שם): טּ (לד) מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יא) וְאֶלְיָה רַבָּה (ס"ק יט) וְעַיֵּן לְהַקְשׁוֹת דְּאִם כֵּן דְּתָלוּי הַכֹּל בְּאִם עָקַר רַגְלָיו בַּעֲבוֹדָה, לָמָּה פָּסַק בְּסָעִיף ד' כְּשֶׁהַכֹּהֲנִים אֵינָם רוֹצִים לַעֲלוֹת לַדּוּכָן צְרִיכִין לִשְׁהוֹת חוּץ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשָׁעָה שֶׁהַחַזָּן קוֹרֵא כֹּהֲנִים עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב רַמ"א בְּסָעִיף מ"ד עַיֵּן שָׁם, הָלֹא אֲפִלּוּ אִם הָיָה יוֹשֵׁב בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אִם לֹא עָקַר בַּעֲבוֹדָה לֹא הָיָה עוֹבֵר כִּדְאָמְרִינַן, דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּוַדַּאי רַשַּׁאי לֵישֵׁב בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְאֵינוֹ עוֹבֵר אִם לֹא עָקַר רַגְלָיו בְּרִצָּה גַּם אִם לֹא אָמְרוּ לוֹ עֲלֵה כְּמַבֹּאָר בְּיִרוּשַׁלְמִי (ברכות פ"ה ה"ד) דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן פַּזִּי הֲוֵי קָאֵים לֵיהּ אַחוֹרֵי עַמּוּדָא וְלֹא יָצָא לְחוּץ עַיֵּן בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו והוא שיהיה), וְכֵן מוּכָח מִסָּעִיף כ' אִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר כֹּהֵן לֹא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו עַיֵּן שָׁם, וְהָא דְּכָתְבוּ הַשָּׁלְחָן עָרוּךְ וְהָרַמ"א דְּיָצָא לְחוּץ הוּא מִצַּד עֲצָה טוֹבָה, שֶׁמָּא יֹאמַר לוֹ אֶחָד מִבְּנֵי הַקָּהָל קוֹדֶם רִצָּה עֲלֵה, וְאָז הָיָה עוֹבֵר, וּמְשׁוּם הָכִי הַכְרַח לָצֵאת קוֹדֶם רִצָּה, וּלְאַחַר מוֹדִים נַמִּי אֵין לְחַנֵּס, מֵאַחַר דְּיֵשׁ פְּלוּגְתָּא בֵּין הַפּוֹסְקִים, לְמַהֲרִיקַ"ש צָרִיךְ לַעֲלוֹת, וּלְהֶרְדֵּפ"ז אֵינוֹ עוֹלֶה וְאִם עָלָה לֹא יֵרַד כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ, מִשּׁוּם הָכִי כָּתְבוּ מִלְּתָא דְּפִסְקֵיקְתָּא דְּצָרִיךְ לְשָׁהוֹת חוּץ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשָׁעָה שֶׁקּוֹרֵא הַחַזָּן כֹּהֲנִים, וְאִי לְכַלֵּי עֶלְמָא שְׁפִיר דָּמֵי, וְקַל לְהָבִין. וְעַיֵּן מִגֵּן אַבְרָהָם לְמַהֲרָ"א יִצְחָקִי קָטָן ד' וְסָעִיף קָטָן ל' וְסָעִיף קָטָן ס"ט. וְעַיֵּן בְּתִשְׁובַת זֶרַע אַבְרָהָם לְמַהֲרָ"א יִצְחָקִי סִימָן (י"ד) [י"ב] וּבְגִנַּת וְרָדִים (אור"ח) כְּלָל א' סִימָן י"ג: טּ (יג) רַגְלֵיהֶם. וְעָכְשָׁו נוֹהֲגִים שֶׁעוֹמְדִין עַל הַדּוּכָן בְּשָׁעָה שֶׁמַּתְחִיל רְצֵה, צָרִיךְ לוֹמַר תְּחִלָּה מוֹדִים עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וְאַחַר כָּךְ אוֹמַר יְהִי רָצוֹן, כְּדֵי שֶׁיִּסְמֹךְ הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וְלֹא נָאֶה לְהוֹדוֹת, כְּדֵי אַבְרָהָם (ס"ק יא): (יג) אָמֵן. דְּהַיְנוּ עַד שֶׁיִּסְּמֹךְ הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וְלֹא נָאֶה לְהוֹדוֹת, כְּדֵי שֶׁיַּעֲנוּ הַקָּהָל אָמֵן עַל שְׁתֵּיהֶם: י (יד) הַהֵיכָל. לְאוֹ לְמֵימְרָא דְּלִנְשִׂיאַת כַּפַּיִם בְּעֵינַן מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סָפֵק תּוֹרָה, אֶלָּא בְּכָל מָקוֹם שֶׁמִּתְפַּלְּלִים עֲשָׂרָה יֵשׁ נְשִׂיאַת כַּפַּיִם, עַיֵּן לְעֵיל סָעִיף קָטָן א'. אִם הַהֵיכָל קָבוּעַ לְצַד צָפוֹן אוֹ לְדָרוֹם, אֵין הַכֹּהֲנִים הוֹפְכִים פְּנֵיהֶם אֶלָּא כְּלַפֵּי מִזְרָח. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט) בְּשֵׁם הר"ש (מקאנן) [חקאן], עַיֵּן לְעֵיל סִימָן צ"ד סָעִיף קָטָן ד'. וְעַיֵּן בְּשִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה סִימָן זֶה (הגב"י סק"ו): (טו) כֹּהֲנִים. אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן מִבֵּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, אֵינוֹ קוֹרֵא לָהֶם כֹּהֲנִים. מַבִּי"ט חֵלֶק א' סִימָן ס"ד, וְכֵן הִסְכִּים הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שם). אֲבָל הַפְּרִי חָדָשׁ כָּתַב דְּכֵיוָן שֶׁהוּא קָטָן דִּבֵּר חִנּוּךְ הָוֵי, שֶׁיָּךְ שֶׁפִּיר לְמֵימְרִינְהוּ כֹּהֲנִים, עַיֵּן שָׁם. שְׁנֵי כֹּהֲנִים הַשּׁוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה אוֹ שֶׁמְּדָרִים הֲנָאָה זֶה מִזֶּה, יְכוֹלִים לַעֲלוֹת בְּיַחַד לְבָרֵךְ בִּרְכַּת כֹּהֲנִים, וְאֵין אֶחָד יָכוֹל לוֹמַר לַחֲבֵרוֹ עֲלֵה אַתָּה בְּשַׁחֲרִית וַאֲנִי בְּמוּסָף אוֹ אֶפְכָּא, כִּי יָכוֹל לוֹמַר אֲנִי רוֹצֶה לְבָרֵךְ בְּשַׁנֵּיהֶם. הָרַ"ם מִינְץ סִימָן י"ב: (טז) בְּלַחַשׁ. הַיְינוּ הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר לְבַד וְלֹא הַקָּהָל: (יז) קוֹרֵא. וַאֲפִלּוּ הָכִי מְבָרֵךְ, אַף עַל גַּב דְּאֵינוֹ מְחַיֵּב לְעַצְמוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סָעִיף ב'. ר"מ מִינְץ סִימָן י"ב, מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק טז) וְכֵן כָּתַב פְּרִי חָדָשׁ עַיֵּן שָׁם:

(לה) וְלֹא יֹאמַר אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי. הַטַּעַם, שֶׁלֹּא נִתְקַן אֶלָּא בִּזְמַן שֶׁאֵין הַכֹּהֲנִים מְבָרְכִין בְּעַצְמָם, אֲבָל כֵּיוָן שֶׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִין בְּעַצְמָן לָמָּה יֹאמַר הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, וּמַה שְׁנּוֹהֲגִין בְּאֵיזֶה מְקוֹמוֹת שֶׁהַכֹּהֲנִים אוֹמְרִין עִם קְדוּשָׁתָךְ, טָעוּת הוּא: (לז) וּמַחֲזִירִים פְּנֵיהֶם וְכוּ'. דִּילְפִינַן בַּגְּמָרָא (סוטה לח.). שֶׁבִּרְכַּת כֹּהֲנִים צָרִיךְ לִהְיוֹת פָּנִים כְּנֶגֶד פָּנִים. וְאֵין צָרִיךְ לִהְיוֹת פְּנֵי הַכֹּהֲנִים כְּלַפֵּי הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר דַּוְקָא, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִם הַהֵיכָל קָבוּעַ בַּצָּפוֹן וְהַתֵּבָה שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר לְפָנֶיהָ הִיא בַּמִּזְרָח, הַכֹּהֲנִים עוֹמְדִים לִפְנֵי הַהֵיכָל בַּצָּפוֹן [ב]וּפְנֵיהֶם לַדָּרוֹם כְּלַפֵּי הָעָם [מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק טו) בְּשֵׁם כְּנֶסֶת

(לו) וְחוֹזֵר וְאוֹמֵר עִם קְדוּשָׁתָךְ כָּאָמוּר בְּלַחַשׁ. וְכֵן נוֹהֲגִין בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ. (לז) וּמְחַזִּירִים פְּנֵיהֶם כְּלַפֵּי הָעָם.

(לח) וְאִם הוּא אֶחָד, אֵינוֹ קוֹרֵא לוֹ, אֶלָּא הוּא מַעֲצְמוֹ. יא (מ) [ב]כְּשֶׁמַּחֲזִירִין פְּנֵיהֶם כְּלַפֵּי הָעָם וְכוּ'. וְיֵשׁ מַהֲרָאשׁוֹנִים שֶׁכְּתָבוּ לְהוּ

(לז) וּמְחַזִּירִים פְּנֵיהֶם וְכוּ'. הָגָה: (לה) וְלֹא יֹאמַר אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי וְכוּ', [א]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאוֹמְרִים אוֹתוֹ (טז) בְּלַחַשׁ עַד מִלַּת כֹּהֲנִים, וְאָז אוֹמְרוֹ בְּקוֹל רָם (טור בשם ר"י (ברכות לה. תוד"ה לא) ור"מ מרוטנבורג (הגהות מיימוניות תפילה לפום קושטא פי"ד ה"ג)),

(לח) וְאִם הוּא אֶחָד, אֵינוֹ (יז) קוֹרֵא לוֹ, אֶלָּא הוּא מַעֲצְמוֹ (לט) מַחֲזִיר פָּנָיו: יא (מ) [ב]כְּשֶׁמַּחֲזִירִין

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** וּבְסִידּוּר הָרַב כָּתוּב: יֹאמַר הַמִּקְרָא אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּרָכֵנוּ וְכוּ' [וְלֹא כְּתַב שֶׁיֹּאמַר בְּלַחַשׁ]. **ב]** וְכֵן כָּתַב בְּשוּ"ע הָרַב (סי"ח). **ג]** וְכֵן פָּסַק בְּשוּ"ע הָרַב (סט"ו).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah